

Warszawa, 29 listopada 2013 r.

Informacja o wysokości minimum socjalnego we wrześniu 2013 r.

Przedstawiamy wartości minimum socjalnego – wskaźnika mierzącego koszty utrzymania gospodarstw domowych, opracowanego przy wykorzystaniu metody potrzeb podstawowych w warunkach, jakie panowały we **wrześniu 2013 r.**

Tabela 1. Zmodyfikowane minimum socjalne – wrzesień 2013 r., w zł.

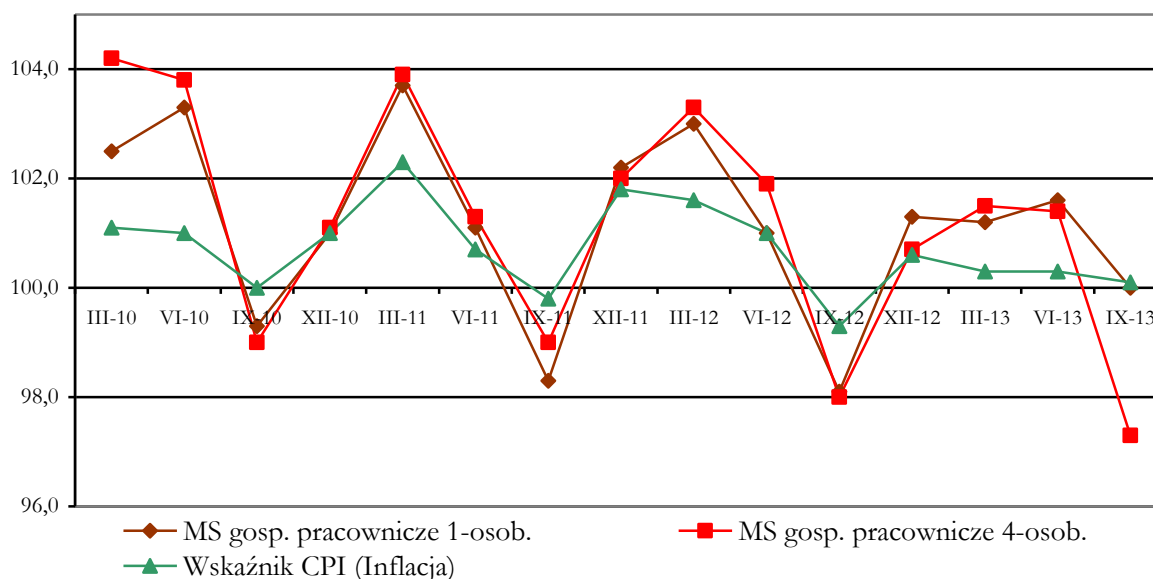
Wyszczególnienie	Gospodarstwa pracownicze						Gospodarstwa emeryckie	
	1-osobowe	2-osobowe	3-osobowe	3-osobowe	4-osobowe	5-osobowe	1-osobowe	2-osobowe
	M+K/2	M+K	M+K +DM	M+K +DS	M+K+ DM+DS	M+K+ DM+2xDS	M+K/2	M+K
Żywność	262,67	525,34	735,08	796,49	1 006,23	1 277,39	251,34	502,69
Mieszkanie	384,88	559,67	763,54	763,54	967,88	1 172,77	384,88	559,67
– eksploatacja	331,45	492,64	684,62	684,62	867,75	1 049,81	331,45	492,64
– wyposażenie	53,43	67,04	78,92	78,92	100,12	122,96	53,43	67,04
Edukacja	13,75	27,50	87,03	139,51	199,04	324,81	0,00	0,00
Kultura i rekreacja	120,88	149,96	188,82	197,31	236,18	283,53	105,55	145,26
Odzież i obuwie	49,84	99,69	145,65	147,68	193,64	241,64	39,53	79,07
Ochrona zdrowia	41,54	79,50	102,70	103,90	127,10	151,50	82,87	162,17
Higiena osobista	29,28	56,70	68,93	83,02	95,82	122,24	24,80	47,75
Transport i łączność	79,07	145,25	388,84	399,62	399,62	410,39	96,91	161,45
Pozostałe wydatki	78,55	115,05	148,84	157,86	161,28	159,37	78,87	116,06
Razem	1 060,46	1 758,66	2 629,43	2 788,94	3 386,79	4 143,64	1 064,76	1 774,12
- na 1 osobę	1 060,46	879,33	876,48	929,65	846,70	828,73	1 064,76	887,06

Źródło: Obliczenia IPiSS na podstawie danych Departamentu Statystyki Społecznej GUS.

Uwaga: Symbole użyte w tabeli oznaczają odpowiednio: M – mężczyzna w wieku 25–60 lat, K – kobieta w wieku 25–60 lat, M+K/2 – wydatki na poziomie średniej arytmetycznej dla gospodarstwa mężczyzny i kobiety, DM – dziecko młodsze w wieku 4–6 lat, DS – dziecko starsze w wieku 13–15 lat. W przypadku gospodarstw emeryckich symbole M i K oznaczają odpowiednio mężczyznę i kobietę w wieku powyżej 60 lat.

Wrześniowe szacunki koszyków minimum socjalnego bądź pozostały na bardzo zbliżonym poziomie do poprzednich wyników bądź spadły. Duże spadki dotyczyły rodzin z małymi dziećmi: modelowe koszty dla rodziny z małym dzieckiem wyniosły **876,48 zł** na osobę (w czerwcu 908,27 zł), w rodzinie z dwójką dzieci **846,70 zł** (w czerwcu 869,88 zł). W pozostałych rodzinach pracowniczych wysokość kosztów utrzymania była stabilna, w gospodarstwach emeryckich nieznacznie spadła.

Wykres 1. Dynamika minimum socjalnego w latach 2010-2013.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie bazy danych IPiSS oraz danych GUS.

Zwyczajowym powodem niżki wartości minimum socjalnego jest sezonowa obniżka cen artykułów żywnościowych, zwłaszcza warzyw i owoców. W regularnych badaniach minimum socjalnego dostrzegamy to zjawisko od lat (por. Wykres 1). Tendencję tę potwierdza ogólny wskaźnik cen notowany w GUS (Tabela 2).

Tabela 2. Dynamika koszyka w okresie VII-IX 2013 na tle wskaźnika inflacji (VI 2013 r. =100).

Wyszczególnienie	Typ gospodarstwa domowego				Dynamika wzrostu cen (CPI)
	Pracownicze 1-osobowe	Pracownicze 4-osobowe	Emeryckie 1-osobowe	Emeryckie 2-osobowe	
Żywność	97,3	97,3	97,3	97,3	98,40
Eksploatacja mieszkania	101,3	102,1	101,3	101,8	101,70
Wypożyczenie mieszkania	100,1	100,1	100,1	100,1	99,80
Edukacja	101,3	69,8	-	-	93,29
Ochrona zdrowia	99,9	100,2	100,4	100,4	100,10
Odzież i obuwie	101,5	102,2	102,7	102,7	95,34
Higiena osobista	99,2	99,0	99,1	99,1	99,80
Kultura i rekreacja	101,6	101,4	101,5	101,1	100,70
Transport i łączność	100,1	100,2	95,6	97,4	100,0*
Ogółem	100,0	97,3	99,5	99,7	100,10

Źródło: Obliczenia IPiSS oraz własne na podstawie GUS 2013. * Dotyczy wydatków na łączność.

Jest jednak nietypowy czynnik, który wpłynął na duże spadki minimum socjalnego w rodzinach z małymi dziećmi. Od września 2013 r. w przedszkolach publicznych objętych rządowym programem „przedszkoli za złotówkę” ograniczona została wysokość opłat za pobyt dzieci w tych placówkach. Jeszcze w czerwcu b.r. wg danych GUS, miesięczna opłata ta wynosiła przeciętnie w kraju 169,28 zł, zaś w czerwcu 72,20 zł.

Inna systemowa zmiana podniosła jednak koszty utrzymania: mamy do czynienia ze wzrostem kosztów eksploatacji mieszkań. Jest to zwyżka nietypowa, gdyż w okresie letnim nie doszło do zmian opłat za energię, gaz czy wodę. To efekt wdrożonych zmian prawnych w opłatach za wywóz śmieci. Wdrożenie nowych systemów segregacji odpadów spowodowało podwyższenie ceny za tę usługę (z 8,57 zł za osobę w czerwcu do 12,53 zł w we wrześniu).

Różnice między wskaźnikiem CPI a koszykami minimum dotyczyły odzieży i obuwia: ogólny wskaźnik dla tych towarów i usług spadł o 4,7 punktu proc., a wartość koszyków odzieżowych wzrosła (od 1,5 do 2,7 punktu). W zakresie transportu i łączności mamy do czynienia ze zniżką kosztów w gospodarstwach emeryckich – jest to związane z obniżeniem się opłat za korzystanie z telefonów stacjonarnych dla tych gospodarstw.

Tabela 3. Struktura zmodyfikowanego minimum socjalnego (wrzesień 2013 r., w %).

Wyszczególnienie	Gospodarstwa pracownicze						Gospodarstwa emeryckie	
	1-osobowe	2-osobowe	3-osobowe	3-osobowe	4-osobowe	5-osobowe	1-osobowe	2-osobowe
	M+K/2	M+K	M+K +DM	M+K +DS	M+K+ DM+DS	M+K+ DM+2xDS	M+K/2	M+K
Żywność	24,8	29,9	28,0	28,6	29,7	30,8	23,6	28,3
Mieszkanie	36,3	31,8	29,0	27,4	28,6	28,3	36,1	31,5
– eksploatacja	31,3	28,0	26,0	24,5	25,6	25,3	31,1	27,8
– wyposażenie	5,0	3,8	3,0	2,8	3,0	3,0	5,0	3,8
Edukacja	1,3	1,6	3,3	5,0	5,9	7,8	0,0	0,0
Kultura i rekreacja	11,4	8,5	7,2	7,1	7,0	6,8	9,9	8,2
Odzież i obuwie	4,7	5,7	5,5	5,3	5,7	5,8	3,7	4,5
Ochrona zdrowia	3,9	4,5	3,9	3,7	3,8	3,7	7,8	9,1
Higiena osobista	2,8	3,2	2,6	3,0	2,8	3,0	2,3	2,7
Transport i łączność	7,5	8,3	14,8	14,3	11,8	9,9	9,1	9,1
Pozostałe wydatki	7,4	6,5	5,7	5,7	4,8	3,8	7,4	6,5
Razem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Źródło: Obliczenia IPiSS na podstawie danych Departamentu Statystyki Społecznej GUS.

Opracował: dr Piotr Kurowski

Literatura:

Deniszczuk L., Kurowski P., Styrc M. (2007), *Progi minimalnej konsumpcji gospodarstw domowych wyznaczone metodą potrzeb podstawowych. Rodzaje, oszacowania i zastosowania polityce społecznej*, IPiSS, Warszawa.

Deniszczuk L., Sajkiewicz B. (1997), *Kategoria minimum socjalnego*, w: Golinowska (1997).

Golinowska S. (1997), *Polska bieda II. Kryteria – Ocena – Przeciwdziałanie*, IPiSS, Warszawa.

GUS (2013): *Biuletyn Statystyczny* Nr 10/12, Warszawa.